GOUDA 750
1272 - 2022

Geef Gouda door!

Programmabegroting 2022-2025

gemeente gouda

3.2.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Klimaatadaptatie: water en groen

De kwetsbaarheden van de stad voor klimaatverandering zijn in beeld gebracht. Op basis hiervan is de klimaatadaptatiestrategie opgesteld. Naast klimaatadaptief bouwen als uitgangspunt, komt er meer en beter groen voor het vasthouden van regenwater en voor verkoeling. Bovendien heeft groen een positief effect op de biodiversiteit, luchtkwaliteit, stikstofconcentraties, gezondheid en welzijn. Daarom blijft Gouda samen met haar inwoners op verschillende manieren werken aan het behouden en uitbreiden van (openbaar) groen in de stad.

Vergroening en initiatieven vanuit het Groenfonds

Het is belangrijk dat de gemeente het goede voorbeeld geeft. Zo zorgt zij voor het toevoegen van openbaar groen bij projecten. In 2022 gebeurt dit onder meer bij de locaties 'het 'Spinnewiel', 'Achter de Waag', de gevel op de hoek Slapperdel/Nieuwe Haven en het Schouwburgplein (park De Ark). Ook wordt bij ophogingsprojecten gekeken naar de mogelijkheid om geveltuinen aan te leggen.

De gemeente stimuleert daarnaast vanuit het Groenfonds groene ideeën en initiatieven van inwoners. Bijvoorbeeld met 'Grijs wordt Groen-initiatieven', waarbij inwoners ideeën kunnen indienen om hun straat groener te maken. De focus ligt hierbij op de wijk Korte Akkeren omdat deze wijk door een gebrek aan groen, overlast van water en hitte kent. Met geld uit het Groenfonds creëert Gouda ook meer groen in de overige minder groene wijken: Binnenstad, Kadebuurt, Kort Haarlem, Gouda Noord en Goverwelle. Ten slotte is er in 2022 opnieuw de mogelijkheid voor (groot)ouders om een boom te laten planten in het Gouds geboortebos in de Oostpolder.

Groen bij bouwplannen

De Structuurvisie Groen geeft randvoorwaarden voor groen bij planontwikkelingen. Op grond van de structuurvisie is groen een vast onderdeel van bouwplannen. Bij nieuwbouw, verbouwing of transformatie is het uitgangspunt dat minimaal 15% van het totale projectgebied openbaar groen is. Als alternatief zijn onder meer groene daken en groene gevels mogelijk. De eerste evaluatie van de Structuurvisie Groen in 2020 bracht enkele dilemma's naar voren. Bij de tweede evaluatie in 2021 zijn deze dilemma's verder uitgewerkt. In 2022 wordt de Structuurvisie Groen opnieuw geëvalueerd.

Biodiversiteit en waterkwaliteit

De gemeente zet zich in om de biodiversiteit te vergroten. Groen met een grote diversiteit levert vele ecosysteemdiensten en beschermt tegen de gevolgen van veranderingen in het milieu en het klimaat. Naast groen is goede waterkwaliteit een belangrijke factor voor het vergroten van de biodiversiteit. De gemeente voert in 2022 een nulmeting uit op het gebied van biodiversiteit en waterkwaliteit en blijft dit de aankomende jaren monitoren door het opzetten van een meetnet.

De gemeente voert daarnaast waar mogelijk ecologisch beheer uit, onder andere door ecologisch maaibeheer van bermen en het aanleggen van natuurlijke oevers.

Uitvoering beheer en onderhoud openbaar groen

De gemeente zet in 2022 het verbeteren van de kwaliteit van het groen voort. Waar mogelijk wordt het groen ecologisch beheerd. Naast het aanwezige groen in de stad zijn de omliggende recreatiegebieden van groot belang voor Gouda. De gemeente werkt hiervoor ook in 2022 samen met Groenalliantie Midden-Holland en het Programma Veenweiden Gouwe Wiericke.

Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda

De Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda brengen de kwetsbaarheden van de stad en de kansen die klimaatverandering biedt in beeld. Het geeft aan hoe Gouda zich kan aanpassen om minder kwetsbaar te zijn voor klimaatverandering. In 2022 werkt de gemeente aan de acties en maatregelen uit de uitvoeringsagenda, zoals het opstellen van een lokaal hitteplan. De deelname aan Stichting Steenbreek en de samenwerking met de Tuinambassadeurs wordt voortgezet om particulier terrein klimaatadaptief in te richten. Inwoners worden gestimuleerd om een regenton aan te schaffen en hun tuin klimaatadaptief in te richten. Daarnaast maakt de gemeente gebruik van de impulsregeling die het klimaatadaptief inrichten van schoolpleinen stimuleert en geplande projecten, zoals de Vogelbuurt en Kort Haarlem, verbreed met klimaatadaptieve maatregelen. Bij bouwplannen geldt het programma van eisen uit het Convenant Klimaatadaptief Bouwen. Naast de Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda en het Convenant Klimaatadaptief Bouwen zijn er ook nog eisen met betrekking tot het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan. In 2022 begint de uitvoering van de rioolvervanging Kort Haarlem, Kadenbuurt en Vogelbuurt.

Subsidie groenblauwe daken

Gouda heeft een gemeentelijke Subsidieregeling groen/blauwe daken. Met deze regeling stimuleert de gemeente inwoners, bedrijven en instellingen om maatregelen te treffen die bijdragen aan de biodiversiteit en het tegengaan van wateroverlast en hittestress.

Programma bodemdaling
Gouda neemt een proactieve rol bij de ontwikkeling van nodige kennis om met bodemdaling om te gaan. kennis is nodig om de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden. De gemeente deelt de kennis met woningeigenaren, scholieren, bedrijven en overheden, zodat het bewustzijn vergroot over de consequenties van de bodemdaling en hun handelingsbereidheid wordt vergroot. Daarmee worden de kosten op lange termijn beheersbaar en neemt de leefbaarheid toe.

De komende jaren zet de gemeente haar inzet in het Platform Slappe Bodem en de daarbinnen opererende Coalitie Stevige Steden voort. Binnen dit breed netwerk van overheden, bedrijven, kennisinstellingen en belangenorganisaties wordt gewerkt aan handelingsperspectieven. En gezamenlijk zorgen zij ervoor dat bodemdaling niet alleen op de agenda blijft staan, maar dat er ook structureel middelen komen voor innovatie en wetenschappelijk onderzoek.

De aanleiding van de overlast door bodemdaling in de binnenstad is anders dan in andere delen van de stad. Met uitvoering van het Kaderplan bodemdaling Binnenstad (KBB) zorgt Gouda voor minder overlast door bodemdaling in de binnenstad. De gemeente werkt aan de voorbereidingen van rioolaanpassingen en een aanvullende infiltratievoorziening om het grondwaterpeil in een deel van de binnenstad te verlagen en mogelijke schade te voorkomen. Dit moet gereed zijn eind 2024, wanneer het hoogheemraadschap klaar is met de aanleg van het gemaal en de peilscheidingen.

Het uitvoeren van het monitoringsplan maakt ook onderdeel van het KBB. Dit is nodig om de effecten van de peilverlaging te bepalen. Daarom is het van belang om al in 2022 te meten. En als laatste onderdeel van het KBB is het onderzoeken van overlast door bodemdaling in overige delen van de binnenstad.

In mei 2022 host Gouda samen met Delft een groot internationaal bodemdalingscongres: Tenth International Symposium on Land Subsidence (TISOLS).

Projecten Regio Deal Bodemdaling Groene Hart
Binnen de Regio Deal bodemdaling Groene Hart werken overheden, kennisinstellingen, agrarische sector, bewoners en bedrijfsleven gezamenlijk aan een aanpak voor het omgaan met bodemdaling.

Gouda heeft twee projecten ingebracht.

1. De Toolbox Bodemdaling. Deze toolbox is gebaseerd op de beleidsinstrumenten en handelingsperspectieven die in Gouda zijn ontwikkeld. Andere steden in Nederland kunnen deze toolbox gebruiken bij hun aanpak van aan bodemdaling gerelateerde problemen. Oplevering van de instrumenten is medio 2022 voorzien.
2. Het opzetten van het landelijk Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen. Dit centrum wordt in digitale vorm vormgegeven en afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming in 2021, wordt in 2022 een fysiek centrum in Gouda geopend. Dit centrum richt zich op eigenaar-bewoners, bouwers, deskundigen, studenten en overheden (bestuurders en ambtenaren). Toegankelijke en actuele kennis over onderzoek en oplossingen, maar ook ontmoeting en het stimuleren van innovatie zijn daarbij cruciaal. Onderdeel van dit centrum is de aanleg van een diepe extensometer. Met deze unieke meter wordt meer inzicht verkregen in de oorzaken van bodemdaling.

Energietransitie: gasloos bouwen en wonen
Aan de hand van de Regionale Energiestrategie (RES) en een Transitievisie Warmte (TVW) wordt binnen het programma energietransitie gewerkt aan twee sporen: aardgasvrij en aardgasvrij ready.

Beleidskeuzes aardgasvrij
In juni 2021 is de Regionale Energiestrategie vastgesteld en in december 2021 ligt de Transitievisie Warmte voor ter besluitvorming. Heel 2022 staat in het teken van het starten met de uitvoering. Voor de RES wordt een beleidskader lokaal eigendom opgesteld en aan de raad voorgelegd. Verder wordt er gewerkt aan het realiseren van opwek van energie op grote daken. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het Duurzaamheidsplatform Gouda en de Energiecoöperatie Gouda. De TVW geeft voor elke buurt in Gouda een mogelijk warmtealternatief aan en een voorlopig tijdspad wanneer welke buurten kunnen beginnen met de overgang naar aardgasvrij. De TVW benoemt twee buurten om in 2022 verder te gaan met de verkenningen naar aardgasvrij: Plaswijck Kern (gebied rondom winkelcentrum Bloemendaal tot aan de Mammoet) en Middenwillens West. In deze buurten wordt samen met inwoners en andere belanghebbenden verder onderzocht wat het beste alternatief is voor aardgas en hoe dat het beste kan worden gerealiseerd.

Inspiratie voor aardgasvrij-ready
Aardgasvrij-ready gaat erom inwoners voor te bereiden op de stap naar aardgasvrij. Dat betekent dus alvast aan de gang gaan met isoleren, besparen en lokale opwek. Inwoners hebben daarvoor handelingsperspectief en aansprekende voorbeelden nodig om hun woning te verduurzamen. De communicatiecampagne ‘Dit doen wij, wat doe jij?’ loopt ook in 2022 door. In deze campagne komen inwoners aan het woord die al stappen hebben gezet. Daarnaast is er ook ondersteuning voor initiatieven van inwoners, buurtcoöperaties en Verenigingen van Eigenaren (VVE’s). De gemeente biedt laagdrempelig en concreet advies via energiecoaches, het Duurzaam Bouwloket en Klimaatroute. Daarnaast krijgen inwoners korting om de eerste duurzame maatregelen te treffen. Deze activiteiten zijn voor een groot gedeelte afhankelijk van subsidie van het rijk. Halverwege 2022 stopt deze regeling. Als het rijk dan niet met een nieuwe subsidie of andere financiële bijdrage komt, dan past de gemeente haar activiteiten hierop aan.

Regiegroep en raadswerkgroep
De gemeente houdt samen met de Energiecoöperatie Gouda, woningcorporaties, Duurzaamheidsplatform Gouda en Stedin regie op het proces van de energietransitie. Ook de raadswerkgroep energietransitie is nauw betrokken.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
In de eerste fase van verduurzaming van gemeentelijk vastgoed is per object een maatregelenpakket vastgesteld. De eerste fase ziet op 20% energiebesparing en 25% CO2-reductie. Gekozen is voor de meest effectieve maatregelen. Dat betekent dat de benoemde maatregelen het hoogste rendement tegen de laagste kosten hebben. Met de huurders van 26 panden die de gemeente verduurzaamt, zijn afspraken gemaakt. Zij leveren een bijdrage aan de investeringen door middel van het inzetten van het energiekostenvoordeel.

Vijf gebouwen zijn aangemerkt als 'showcases' voor verduurzaming. Twee van de vijf projecten zijn in 2020 opgeleverd: Cultuurhuis Garenspinnerij en Buurtservicecentrum Lekkenburg 1. In 2021 is verder gewerkt aan het verduurzamen van De Goudse Schouwburg, de Chocoladefabriek en de kinderboerderij. De panden worden geïsoleerd en bijvoorbeeld voorzien van zonnepanelen.

Om de ambitie te halen om het gemeentelijk vastgoed in 2040 energie- en CO_2-neutraal te maken, ontwikkelt de gemeente Gouda in 2022 een routekaart waarin duurzaamheidsactiviteiten en bijbehorende investeringen zijn opgenomen. Subdoelstelling is om 49% vermindering van CO_2-uitstoot reeds in 2030 te realiseren.

3.2.2 Eigen indicatoren
Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Het dashboard Duurzaamheid biedt aanvullend op deze eigen indicatoren een overzicht van diverse indicatoren op het gebied van duurzaamheid. Dit dashboard verschijnt elk jaar rond mei. Daarnaast bevat de evaluatie van de Structuurvisie Groen en het Groenfonds, die in dezelfde periode verschijnt, indicatoren op het gebied van groen.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
7. Volksgezondheid en milieu	Bomenbalans	23.002	Toename. Minimaal 22.500 bomen in openbaar gebied (peil 2017)
7. Volksgezondheid en milieu	Groenbalans	2.050.411	Toename. Minimaal 2.043.560 m2 groen (peil 2019) exclusief Westergouwe
7. Volksgezondheid en milieu	Groenherstel	5.000	Toename aantal m2 openbaar groen in bestaande stad, exclusief Westergouwe

3.2.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
7. Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2019	114	161	100 kg in 2022
7. Volksgezondheid en milieu	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2019	4,1	20,1	5%

Tekstuele toelichting op de indicatoren

Indicator	Toelichting
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Hernieuwbare elektriciteit	Het CBS hanteert de volgende definitie: Hernieuwbare elektriciteit is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. Kernenergie valt niet onder hernieuwbare elektriciteit.

3.2.4 Wat gaat het kosten?
3.2.4.1 Overzicht exploitatie
Programma 2 Energie en klimaat

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Lasten	29.804	28.682	28.895	28.966
Baten	-32.015	-32.016	-32.126	-32.032
Saldo van lasten en baten	**-2.211**	**-3.334**	**-3.231**	**-3.066**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	-1.130	0	0
Saldo mutaties reserves	**0**	**-1.130**	**0**	**0**
Resultaat	**-2.211**	**-4.464**	**-3.231**	**-3.066**